

واژه‌نامه زبان‌شناسی نوین

عربی - فارسی - انگلیسی

دکتر رسول بازیار

دکتر کمال باغجری (عضویت علمی دانشگاه تهران)

دکتر محمدمهدی طاهری

سرشناسه	: بازیار، رسول، ۱۳۶۵
عنوان و نام پدیدآور:	: واژه‌نامه زبان‌شناسی نوین (عربی - فارسی - انگلیسی) / رسول بازیار، کمال باغجری، محمدمهدی طاهری.
مشخصات نشر:	: تهران: کلبه بان، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری:	: ۲۷۴ ص
شابک:	: ۹۷۸-۶۲۲-۹۹۹-۸۲۳-۶
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیبا
یادداشت	: فارسی - عربی - انگلیسی
موضوع	: زبان‌شناسی - واژه‌نامه‌ها - چندزبانه
موضوع	: Linguistics - Dictionaries - Polyglot
موضوع	: واژه‌نامه‌های چند زبانه
موضوع	: Dictionaries - Polyglot
شماره جزوده	: طاهری، محمدمهدی، ۱۳۶۱-
رده‌بندی حگره	: ۲۹P/۲۰۲ ۱۳۹۸
رده‌بندی دیویی	: ۹۱ / ۲
شماره کتابشناسی	: ۵۶۲۱۱

نام کتاب: واژه‌نامه زبان‌شناسی نوین (عربی - فارسی - انگلیسی)

مؤلفان: رسول بازیار، کمال باغجری - محمدمهدی طاهری

ناشر: کلبه زبان - آذران

رایانه: بسته نگاره

چاپ: نقش ایران

تیراژ: ۲۰۰۰ نسخه

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۸

قیمت: ۵۵۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۹۹-۸۲۳-۶

www.kolbezaban.com

مرکز پخش کلبه زبان:

آدرس: تهران، خیابان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، خیابان

شهید روانمهر، بن بست اول، پلاک ۲

تلفن: ۶۶۹۶۱۵۳۵ - ۶۶۴۹۳۳۵۸

فهرست

۱۳۹	ض	۷	مقدمه
۱۴۱	ط	۱۱	أ
۱۴۵	ظ	۴۰	ب
۱۴۷	ع	۴۶	ت
۱۶۶	غ	۸۲	ث
۱۶۹	ف	۱۴	ج
۱۷۷	ق	۲۱	ح
۱۸۲	ک	۹۵	خ
۱۹۴	گ	۹۸	د
۲۰۸	م	۱۰۴	ذ
۲۴۵	ن	۱۰۵	ر
۲۶۳	ه	۱۱۱	ز
۲۶۵	و	۱۱۳	س
۲۷۱	ی	۱۱۸	ش
۲۷۲	منابع	۱۲۱	ص

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مقدمه

پژوهش‌های عربی زبان، نقش زیادی در رشد و گسترش مطالعات زبان‌شناسی قرن اول هجری داشتند، پیشگام بحث زبان‌شناسی در زبان عربی ابوالاسود دؤلی (۶۰۰-۶۸۹م) بوده و پس از وی نیز خلیل بن احمد فراہیدز (۱۰۰-۷۱۸/۷۸۷م) و شاگردش سیبویه (۱۸۰/۷۹۷م) و ابوالفتح عثمان بن جنی (۳۹۲/۱۰۰۲م) به انجام این مهم برخاستند.

این در حالی است که مطالعات زبان‌شناختی در سده‌های اخیر هیچ‌گونه نوآوری به خود ندیده بود، و بیشتر به شمعندان و زبان‌شناسان این دوره، بدون هیچ‌گونه تغییری از آثار و مگامان اولیه این علم استفاده می‌کردند.

در زمانی که با گسترش سریع علم و تکنولوژی در زمینه مطالعات و پژوهش‌های زبان‌شناسی مواجه هستیم، دیگر پژوهش‌های سنتی زبان‌شناسان گذشته کاربرد بسیار کمتری پیدا کرده است، بطوریکه در این پژوهش‌ها دیگر تلاشی در زمینه استفاده از دستاوردهای تکنولوژی نوین مثل اشعه ایکس، طیف نگار، آزمایشگاه‌های زبان، رایانه‌ها و غیره انجام نگرفته است.

داده‌اند که رایج‌ترین آنها «البنیویة، البنیة، البنائية، البنیویة،
 البنیانیة، الهیکلیة، التركیبة، ...» می‌باشد. این نوع چالش‌های
 ترجمه‌ای در زبان عربی به دلایلی چون «برداشت متفاوت ناقدان
 و زبان‌شناسان عربی از مفاهیم نوین نقد غربی، عدم آگاهی
 نویسندگان از کارهای علمی یکدیگر و تعصبات نژادی و زبانی
 بوجود آمده است. چالش برانگیزترین معادلهای این اصطلاحات در
 زبان عربی، واژه‌های (البنیة) و (البنیویة) است، در این بین بسیاری
 از معجم‌نویسان عربی در معجم‌های تخصصی بر آن بوده‌اند تا
 در راجع به یک اصطلاح بیگانه، اصطلاحات مترادف بیشماری
 در زبان عربی ذکر کنند. از جمله معجم‌نویسانی که به این کار
 اقدام کرده‌اند: حماد اسی خولی است که در برابر این اصطلاح
 (Structuralisme؛ ساختارگرایی) مترادفاتی از قبیل «ترکیبیة،
 نظریة بنیویة، مذهب ترکیب» و «مذهب بنیوی» بکار برده است.
 نقد جدید عربی هم با پژوهش‌ها و مطالعات زبانی
 نوین در برابر اصطلاح بیگانه ساختارگرایی (Structuralisme)
 معادل‌های اصطلاحی فراوانی ارائه داده است، این اصطلاحات
 شامل «البنیویة، البنیویة، البنیانیة، البنایة، البنیة، البنیوانیة، البنیة،
 الهیکلیة، الهیکلانیة، الوظيفیة و المنهج الشیخی» می‌باشد. چنانچه
 بخواهیم اصطلاحات کاربردی دیگری را که از این کلمات ریشه
 گرفته‌اند به این لیست اضافه کنیم تعداد آنها به چهارهزار و
 افزایش خواهد یافت. حجم زیاد این اصطلاحات در وضع نشان
 دهنده برداشت‌های متفاوت ناقدان و زبان‌شناسان عربی از مفاهیم
 جدید نقد غربی است، برداشت‌های شخصی پراکنده‌ای که خالی
 از هرگونه وحدت و هم‌بافتی هستند، این برداشت‌های متفاوت
 بیشتر ناشی از عواملی چون «عدم آگاهی از فعالیت‌های علمی
 یکدیگر، تعصبات شخصی و مجموعه‌های زبانی متفاوت است. در
 این مورد مشاهده می‌کنیم که تونس‌ها به (هیکلیة)، مصری‌ها

به (بنائیه)، و لبنانی‌ها به (بنیانیه)، و الجزایری‌ها به اصطلاح (بنویه) گرایش دارند.

عبدالملک مرتاض و صلاح فضل از جمله نویسندگانی می‌باشند که از این قاعده مستثنی هستند، زیرا دکتر مرتاض بعد از تأکید فراوان، بر استفاده از اصطلاح (بنویه) در ادامه آثار تقدی خود به دلیل کمال آگاهی و شناخت زبانی کافی به انتخاب اصطلاح (بنویه) روی آورد. دکتر صلاح فضل نیز پس از اینکه بر کاربرد اصطلاح (بناء)، اصرار زیادی داشت در آخرین کتاب‌های خویش به کار اصطلاحی چون (بنویه) و (منهج البنیوی) پرداخت.

به همین دلیل، نیز در تهیه و گردآوری این واژه‌نامه سعی شده تا حد امکان بر معجم‌های زبان‌شناسی‌ای استفاده شود که تدوین آنها بصورت گروهی انجام شده است، چرا که معجم‌نویسان عرب زبان به دلیل ریزه‌کاری‌های علمی و شناسایی و برداشت‌های متفاوت ناقدان کمتر به کارهای فنی در زمینه معجم‌نویسی اقدام می‌کنند.

مؤلفان

۹۸۰۰۰